

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 22 czerwca 2023 r.

Poz. 3567

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.191.2023.AB WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 21 czerwca 2023 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572)

stwierdzam nieważność

Załącznika do uchwały Nr LXIV/403/23 Rady Gminy Świeszyno z dnia 25 maja 2023 r. *zmieniającej uchwałę w sprawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Świeszyno* w zakresie wyrazów: „Jestem świadoma/świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”

Uzasadnienie

W dniu 25 maja 2023 r. Rada Gminy Świeszyno podjęła uchwałę Nr LXIV/403/23 zmieniającą uchwałę w sprawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Świeszyno. Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 26 maja 2023 r.

Badanym aktem Rada Gminy Świeszyno dokonała nowelizacji Załącznika Nr 2 do uchwały Nr XI/66/19 z dnia 27 czerwca 2019 r.¹⁾, stanowiącego wzór Wniosku o udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Świeszyno w formie stypendium szkolnego lub zasiłku szkolnego, powołując w podstawie prawnej tego aktu m.in. art. 90f ustawy o systemie oświaty²⁾. Zgodnie z tym przepisem Rada gminy uchwała regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy, kierując się celami pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w którym określa w szczególności:

- 1) sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1;
- 2) formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy;
- 3) tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego;
- 4) tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego.

W przedmiotowej sprawie niesporne jest, że uchwała wydana w oparciu o cyt. regulację jest aktem prawa miejscowego, zaliczanym przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej³⁾ do źródeł prawa powszechnie obowiązującego na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Taki akt normatywny musi zatem odpowiadać wszystkim wymogom, jakie prawo stawia w odniesieniu do zasad tworzenia i obowiązywania systemu źródeł prawa. W stosunku do aktów prawa miejscowego znaczenie istotne ma norma zawarta w art. 94 Konstytucji RP, który stanowi, że organy samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach.

¹⁾ Uchwała Nr XI/66/19 Rady Gminy Świeszyno z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym na terenie Gminy Świeszyno (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 4063).

²⁾ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r., poz. 2230 z późn. zm.).

³⁾ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Uwzględniając hierarchiczność źródeł prawa akty tego typu mają charakter zależny od źródeł prawa wyższego rzędu, czego konsekwencją jest stanowisko, że nie mogą normować materii uregulowanych aktami wyższego rzędu, a tym bardziej modyfikować przepisów w nich zamieszczonych.

Analiza treści Załącznika do uchwały Nr LXIV/403/23, stanowiącego Wniosek o udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Świeszyno w formie stypendium szkolnego lub zasiłku szkolnego, prowadzi do wniosku, że nie spełnia on opisanych wyżej wymogów, ponieważ o kwestiach unormowanych już w ustawie o systemie oświaty rozstrzyga w sposób odmienny niż uczynił to prawodawca.

W treści wskazanego dokumentu wnioskodawca jest zobowiązany do przedstawienia m.in. następujących informacji – imienia, nazwiska, adresu zamieszkania, informacji o sytuacji rodzinnej i materialnej, w końcowej zaś części zamieszczone zostało zastrzeżenie o treści: „Jestem świadoma/świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Tak zredagowana treść wniosku uzasadnia twierdzenie, że wnioskodawca został w ten sposób zobowiązany do podania wszystkich wymaganych we wniosku informacji pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Tymczasem, zgodnie z art. 90n ust. 5a ustawy o systemie oświaty pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań składa się wyłącznie oświadczenia, o których mowa w art. 90n ust. 4 pkt 3 i ust. 5 ustawy, a więc jedynie oświadczenie o wysokości dochodów (art. 90n ust. 4 pkt 3 ustawy o systemie oświaty), a także oświadczenie o korzystaniu ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (art. 90n ust. 5 ustawy o systemie oświaty). Składający te oświadczenia winien zawrzeć w nich klauzulę – tak jak wymaga tego prawodawca w art. 90n ust. 5a ww. ustawy - o treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Rada gminy nie jest natomiast uprawniona do rozszerzania ustawowych wymogów w przyjętym w drodze uchwały regulaminie przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

W przedmiotowej sprawie istotne znaczenie mają przepisy Kodeksu karnego⁴⁾, w szczególności art. 233 § 1 i § 2, które stanowią odpowiednio, że Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8 (§ 1). Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie (§ 2). Brak pouczenia wyłącza zatem odpowiedzialność karną za czyn opisany w §1 art. 233. W dalszej kolejności, trzeba wskazać, że w myśl art. 233 §6 Kodeksu karnego Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

A zatem, w świetle powyższych regulacji, uzasadniony jest wniosek, że odebranie od osoby oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej jest dopuszczalne wówczas, gdy możliwość taką przewiduje przepis ustawy – nie zaś innego aktu, choćby miał on charakter powszechnie obowiązujący. W szczególności, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rygorem takiego nie może zastrzec w akcie prawa miejscowego, ponieważ do tego rodzaju działania nie został upoważniony.

W tym stanie rzeczy, wobec przedstawionej w niniejszym rozstrzygnięciu argumentacji, stwierdzenie nieważności Załącznika do uchwały Nr XLIV/403/23 Rady Gminy Świeszyno z dnia 25 maja 2023 r. zmieniającej uchwałę w sprawie Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Świeszyno, we wskazanym na wstępie niniejszego rozstrzygnięcia zakresie jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego w terminie 30 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

Wicewojewoda Zachodniopomorski

Tomasz Wójcik

⁴⁾Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.).